

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЧАСУ ВІДПОЧИНКУ ПРАЦІВНИКІВ ПРОКУРАТУРИ

В статті проаналізовано вплив належного правового регулювання часу відпочинку на ефективність трудової діяльності працівників прокуратури України у цілому.

Ключові слова : оплата праці, час відпочинку, державна служба, працівники прокуратури, надбавки, щорічна відпустка,

Важливими елементами трудового процесу є час відпочинку для працівників. Це положення прямо стосується всіх держслужбовців, в тому числі прокурорів та слідчих прокуратури. Тому питання правового регулювання часу відпочинку працівників прокуратури є актуальним.

Дослідженню різних аспектів реалізації права на працю у сучасних умовах, зокрема і в органах прокуратури, присвячені роботи багатьох науковців, таких як А.В. Акуліч, В.С. Венедіктов, М.І. Іншин, К.О. Кизіменко, В.В. Лазор, Л.І. Лазор, І.В. Озерський, В.В. Сухонос, О.О.Шевцов, П.В.Шумської та ін.

Проте, зважаючи на специфіку роботи в органах прокуратури, у цій сфері залишається багато проблем у сфері часу відпочинку, які вимагають подальшого наукового розгляду.

Закон України "Про відпустки" підтверджує "право на відпустки усіх громадян України у трудових відносинах з підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності, виду діяльності та галузевої належності"[1]. У відповідності до частини 1 статті 4 вищезазначеного нормативно-правового акта щорічна відпустка охоплює такі види короткочасного відпочинку: основна відпустка; додаткова відпустка за роботу зі шкідливими та важкими умовами праці; додаткова відпустка за особливий характер праці; інші додаткові відпустки, передбачені законодавством України.

Стаття 35 Закону України "Про державну службу" визначає надання щорічних та додаткових відпусток державним службовцям. "Державним службовцям надається щорічна відпустка тривалістю 30 календарних днів, якщо законодавством не передбачено більш тривалої відпустки, з виплатою допомоги для оздоровлення у розмірі посадового окладу. Державним службовцям, які мають стаж роботи у державних органах понад 10 років, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю до 15 календарних днів. Порядок і умови надання додаткових оплачуваних відпусток встановлюються Кабінетом Міністрів України"[2]. Також, частина 2 статті 49 Закону України "Про прокуратуру" встановлює 30 календарних днів щорічної відпустки працівникам прокуратури України.

С. Маловичко констатує факт про те, що "на практиці державні службовці, працівники правоохоронних, судових та інших органів, виконуючи свої обов'язки, залишаються на роботі за межами свого робочого часу, що фактично вказує на ненормований характер їх праці, який згідно з чинним законодавством повинен компенсуватися наданням щорічної додаткової відпустки тривалістю до семи календарних днів"[3, с.73]. У свою чергу проект Трудового кодексу України, а саме частина 1 статті 170 та статті 181 гарантують наявність у практиці майбутнього трудового процесу "додаткової трудової відпустки в умовах ненормованого робочого часу" як самостійного різновиду "щорічної відпустки"[4].

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку надання державним службовцям додаткових оплачуваних відпусток" від 20 червня 2012 р. № 551 державним службовцям, які " мають стаж державної служби понад п'ять років, надається додаткова відпустка тривалістю один календарний день. Починаючи з шостого

року державної служби ця відпустка збільшується на один календарний день за кожний наступний рік роботи на державній службі. Тривалість додаткової відпустки не може перевищувати 15 календарних днів. Додаткова відпустка конкретної тривалості надається державним службовцям після досягнення відповідного стажу державної служби. Додаткова відпустка, яка надається державним службовцям, належить до щорічних відпусток.

У перший рік державної служби в державному органі державного службовця, який має стаж такої служби понад п'ять років, додаткова відпустка надається йому після закінчення шести місяців безперервної служби в цьому органі, якщо інше не передбачено законодавством. Додаткова відпустка надається державним службовцям одночасно із щорічною основною оплачуваною відпусткою або окремо від неї за згодою між державним службовцем і керівником державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим або їх апарату згідно із затвердженим графіком відпусток."[5]. Тому, "виникнення у державних службовців права на додаткову оплачувану відпустку та її тривалість прямо залежить від наявності в особи відповідного стажу державної служби, а не від випрацьованого державним службовцем часу у відповідному робочому році"[6, с.58]. У свою чергу у Листі Міністерства праці та соціальної політики України і Головного управління державної служби при Кабінеті Міністрів України "Про порядок надання державним службовцям додаткової оплачуваної відпустки" від 27 січня 1999 року № 13-294/10/364 визначено, що додаткова оплачувана відпустка, яка надається державним службовцям, належить до щорічних відпусток, передбачених статтею 4 Закону України "Про відпустки" від 15 листопада 1996 року № 504 /96-ВР[7].

На практиці надання додаткових щорічних відпусток - неналагоджений процес і робота працівників прокуратури України, що відбувається поза нормою, залишається безоплатною та безпідставною з огляду на належний додатковий відпочинок. З цього слід зробити висновок про необхідність посилення контролю за виконанням державними органами обов'язку надавати додаткові відпустки працівникам, працюючим поза нормою. Для фіксації часу роботи слід вжити такі заходи:

- фіксувати час уходу та приходу працівника на робоче місце у спеціальному журналі з особистими підписами державних службовців;
- у разі відряджень підвищити рівень звітності працівника про дії, які він виконував у цей час та їх результати.

Таким чином, весь час, відпрацьований працівником понад межі, встановлені законодавством України, повинен компенсуватися державними органами або керівними посадовими особами у вигляді регулярного надання додаткових відпусток або спеціальних доплат до заробітної плати з метою задоволення працівником результатами своєї праці, боротьбою з корупцією та одночасного підвищення ефективності професійної діяльності органів прокуратури України.

Важливо відзначити той момент, що поряд з відпустками, соціальною гарантією для працівників прокуратури є винагорода за бездоганне виконання своїх обов'язків в органах прокуратури України, яка може мати різні вигляди. Наприклад, "військовими прокурорами і слідчими призначаються громадяни України з числа офіцерів, які проходять військову службу або перебувають у запасі і мають вищу юридичну освіту. Військовослужбовці військових прокуратур у своїй діяльності керуються Законом України "Про прокуратуру" і проходять службу відповідно до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" та інших законодавчих актів України, якими встановлено правові та соціальні гарантії, пенсійне, медичне та інші види постачання і забезпечення, передбачені законодавством для осіб офіцерського складу Збройних Сил України"[8]. Також стаття 48 Закону України "Про прокуратуру" встановлює спеціальні заохочення та відповідальність прокурорів і слідчих: "Прокурори і слідчі заохочуються за сумлінне виконання службових обов'язків. Прокурорсько-слідчі працівники за тривалу і

бездоганну службу можуть бути нагороджені Генеральним прокурором України нагрудним знаком "Почесний працівник прокуратури України" з одночасним врученням грамоти Генерального прокурора України. Положення про нагородження нагрудним знаком затверджується Генеральним прокурором України"[9]. Саме в органах прокуратури України відповідні заходи - необхідний момент, спрямований на моральне піднесення персоналу, що є не менш важливим фактором, який сприяє самоповазі, патріотизму та задоволенню власною професією службовців.

Задля відповідності України міжнародним вимогам та стандартам в аспекті організації діяльності державних органів, показників результативності праці, слід вжити такі заходи:

- оновити законодавчу базу, що регулює службово-трудові відносини з працівниками прокуратури України як державними службовцями, а саме прийняти оновлений Трудовий Кодекс України, Закон України "Про державну службу", Закон України "Про прокуратуру", задля чого потрібно створити норми, що чітко регламентуватимуть правовий статус працівника органу прокуратури України, основні його елементи, визначатимуть сукупність властивих прав, обов'язків, вимог, обмежень, що притаманні відповідним суб'єктам службово-трудова відносин з метою надання нормативно-правовим актам характеру актів прямої дії без посилань на інші джерела;

- налагодити процес професійного навчання як академічного, так і без відриву від роботи, тобто приділити належну увагу самоосвіті, зробити доступними сучасні технічні засоби, що сприятимуть цьому процесу відповідно до фінансових можливостей державних підприємств, установ, організацій;

- задля забезпечення вищезазначеного пункту та ефективності трудового процесу слід збільшити фінансування органів прокуратури України з державного бюджету;

- необхідним кроком є створення гідних умов праці для працівника, у першу чергу надання додаткового часу відпочинку відповідно до кількості відпрацьованого часу понад норму, що встановлюють загальні норми трудового законодавства України;

- підвищення заробітної плати на гідний рівень - це необхідний крок на шляху боротьби з корупцією у державних органах України;

- підвищити рівень підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників прокуратури України задля їх постійного професійного росту та рівня державного органу у цілому.

У процесі дослідження помітно виділяється тенденція характеристики службово-трудова відносин з огляду їх зовнішнього існування: окремо розглядається проблема функціонування державних органів, їх улаштування, протікання трудового процесу, безліч наукових дискусій відбувається навколо визначення правового статусу працівників державних органів та інше. Але у сутність професійної діяльності відповідних відносин сягають одиниці науковців. Адже працівники органів прокуратури України, виконуючи свої важливі професійні обов'язки, отримують несумісну разом з тим державну підтримку у вигляді гарантій, гідної оплати праці, додаткових відпусток та інше. Насамперед ефективність професійної діяльності державних органів гарантує стійкість, належна державна забезпеченість умов та оплати праці, підвищення якості кваліфікації та професійної підготовки службового персоналу, урегульованість трудового процесу та інше. В.М.Олуйко наголошує, що "важливо створити такі умови, за яких і держава, і кожний її службовець були б взаємозацікавлені у професійному розвитку всього персоналу державної служби і конкретного працівника, у підвищенні ефективності управлінської праці"[10, с. 136].

Важливою ознакою службово-трудова відносин є джерело оплати праці - з державного бюджету.

Необхідне посилення контролю за виконанням державними органами обов'язку надавати додаткові відпустки працівникам, працюючим поза нормою, встановленою трудовим законодавством України. Весь час, відпрацьований працівником понад межі

встановлені законодавством України, має компенсуватися державними органами у вигляді регулярного надання додаткових відпусток або спеціальних доплат до заробітної плати з метою задоволення працівником результатами своєї праці, боротьбою з корупцією та одночасного підвищення ефективності професійної діяльності органів прокуратури України.

зادля забезпечення вищезазначеного пункту та ефективності трудового процесу слід збільшити фінансування органів прокуратури України з державного бюджету;

- необхідним кроком є створення гідних умов праці для працівника, у першу чергу надання додаткового часу відпочинку відповідно до кількості відпрацьованого часу понад норми, що встановлюють загальні норми трудового законодавства України;

- підвищення заробітної плати на гідний рівень - це необхідний крок на шляху боротьби з корупцією у державних органах України.

Література:

1. Закон України "Про відпустки" від 15.11.1996р. № 504/96 - ВР [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=504%2F96-%E2%F0.

2. Закон України "Про державну службу" від 16 грудня 1993 року № 3723-ХІІ [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3723-12>.

3. Маловичко С. Регулювання права на відпочинок деяких державних службовців, працівників правоохоронних, судових та інших органів / С. Маловичко // Право України. - 2007. - №12 - С. 72-74.

4. Трудовий кодекс України (проект) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF0US00V.html.

5. Рекомендація щодо порядку надання працівникам з ненормованим робочим днем щорічної додаткової відпустки за особливий характер праці, затверджений Наказом Мінпраці та соціальної політики України від 10 жовтня 1997 року № 711 [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: posada.com.ua/useful/employer/10/92/.

6. Постанова Кабінету Міністрів України "Про порядок і умови надання державним службовцям, посадовим особам місцевого самоврядування додаткових оплачуваних відпусток" від 27 квітня 1994 року № 250 [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=250-94-%EF.

7. Сташків Т. Додаткова відпустка державним службовцям: практичні аспекти / Т. Сташків // Кадровик. Трудове право і управління персоналом - 2010. - № 2 - С. 57-59.

8. Лист Міністерства праці та соціальної політики України і Головного управління державної служби при Кабінеті Міністрів України "Про порядок надання державним службовцям додаткової оплачуваної відпустки" від 27 січня 1999 року № 13-294/10/364 [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: uazakon.com/document/spart62/inx62951.htm.

9. Закон України "Про прокуратуру" від 5 листопада 1991 року № 1789-ХІІ [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1789-12>.

10. Олуйко В.М. Кадри в регіоні України: становлення та розвиток / В.М. Олуйко. - К.: Науковий світ, - 2001. - 150с.

Серебряк С.В. Проблемы правового регулирования времени отдыха работников прокуратуры

В статье проанализировано влияние надлежащего правового регулирования времени отдыха на эффективность трудовой деятельности работников прокуратуры Украины в целом.

Ключевые слова: оплата труда, время отдыха, государственная служба, работники прокуратуры, надбавки, ежегодный отпуск,

Serebryak S.V. Problems of legal regulation rest time prosecutors

The article analyzes the impact of proper legal regulation of rest periods on the efficiency work of prosecutors in Ukraine as a whole.

Keywords: payment, vacation time, public service, prosecutors, allowances, annual leave,